

TỜ DỮ KIỆN

Trị Loài Gặm Nhấm Sau Cơn Bão và Lũ Lụt

Vietnamese translation of "Rodent Control After Hurricanes and Floods" (www.bt.cdc.gov/disasters/katrina/rodents.asp)

Chuột cống và chuột nhắt là loài vật phá hại và có thể lan truyền bệnh tật, ô nhiễm thức ăn, và phá hư hại tài sản. Tuy nhiên sau cơn hoạn nạn, số lượng chuột cống và chuột nhắt thường giảm bớt. Do đó, bệnh trạng liên hệ đến chuột cống và chuột nhắt cùng các loài gặm nhấm nhỏ khác thường không xảy ra ngay sau cơn hoạn nạn.¹

Các loài gặm nhấm còn sống sót thường di tản đến khu vực mới để tìm thức ăn, nước và nơi trú ẩn. Khi đã định cư trong khu vực mới, chúng sẽ lập bầy và sinh sản. Thường phải mất khoảng từ 6 đến 10 tháng cho các loài gặm nhấm tạo lập lại bầy của chúng sau cơn hoạn nạn. Khi chúng bắt đầu gia tăng dân số và đã định cư xong, con người sẽ bị lây lan bệnh nhiều hơn do loài gặm nhấm mang đến.

Các đề nghị sau đây giúp cư dân giảm bớt nguy cơ bị bệnh hoặc bị thương tích liên hệ đến loài gặm nhấm.

Cảnh giác để gia đình bớt bị tiếp xúc

Cất hết thức ăn, nước, và các món nào có thể làm nơi trú ẩn cho loài gặm nhấm là cách tốt nhất để tránh tiếp xúc với loài gặm nhấm. Khi cần thiết, hãy trị loài gặm nhấm bằng cách sử dụng cách trị thú vật kết hợp bao gồm vệ sinh môi trường, thùng trữ thức ăn mà loài gặm nhấm không vào được, thuốc độc, và bẫy.

Bên trong nhà

- Thức ăn và nước phải được đậy và cất trong thùng mà loài gặm nhấm không vào được. Thùng trữ thức ăn mà loài gặm nhấm không vào được là thùng bằng nhựa dày, thủy tinh, hoặc kim loại và có nắp đóng kín.
- Giữ thức ăn cho súc vật trong thùng trữ thức ăn mà loài gặm nhấm không vào được, có nắp đậy. Bỏ ra đủ thức ăn cho thú vật mỗi lần ăn, sau đó cất hoặc bỏ bất cứ thức ăn thừa nào. Đừng để thức ăn dư hoặc nước cho thú vật qua đêm.
- Vứt rác thường xuyên hơn bình thường. Nếu để rác hoặc thùng đựng thức ăn phế thải bên trong nhà, hãy đựng trong thùng trữ thức ăn mà loài gặm nhấm không vào được.
- Rửa chén đĩa, nồi, và muông nĩa ngay sau khi dùng.
- Cất thức ăn dư và chùi sạch thức ăn bị tràn khi nấu và quanh khu vực mới vừa ăn xong.
- Đừng cất lon trống hoặc các thùng đã mở còn dính thức ăn khác bên trong nhà.
- Nếu có thể, dùng bẫy có lò xo bên trong nhà. Dùng mồi bằng một miếng bơ đậu phộng. Đặt bẫy hình chữ "T" dọc chân tường hoặc mặt tường nơi có dấu cào, có phân của loài gặm nhấm, hoặc chỗ quý vị thấy chúng chạy. Không cho trẻ em đến gần nơi để bẫy.
- Không đề nghị dùng bẫy keo và bẫy bắt sống. Loài gặm nhấm bị dính trong bẫy bắt sống sẽ tiếp tục vào trong nhà. Bẫy keo có thể làm cho chuột nhắt sợ khi bị bắt còn sống và làm cho nó đi tiểu. Điều này gia tăng nguy cơ bị bệnh nhiễm.

Trị Loài Gặm Nhấm Sau Cơ Bản và Lũ Lụt

(tiếp theo trang trước)

Bên ngoài nhà

- Bỏ các mảnh vụn và rác càng sớm càng tốt. Đống củi và các bó cây, hoặc các loại nào khác muốn để dành dùng sau này phải được cất giữ trên mặt đất ít nhất là 12 phân Anh (in.) và càng xa nhà càng tốt.
- Bỏ rác vào trong thùng trữ thức ăn mà loài gặm nhấm không vào được và có nắp đóng kín.
- Cất các hạt giống và thức ăn cho thú vật trong thùng trữ thức ăn mà loài gặm nhấm không vào được.
- Bỏ hết các loại thức ăn, kể cả xác thú vật vì có thể thu hút loài gặm nhấm.
- Kéo bỏ rác, xe hơi không còn chạy được, bánh xe bỏ, và các đồ vật nào khác mà loài gặm nhấm có thể dùng làm ổ.
- Cất cỏ và tủa các bụi cây to và dày vì chúng có thể che đậy và bảo vệ loài gặm nhấm. Cắt bớt cành từ bất cứ cây hoặc bụi nào che hoặc đung vào nhà.
- Đặt các bẫy lò xo ở bên ngoài nhà và ở những nơi nào thấy có loài gặm nhấm. Đừng cho trẻ em hoặc thú nuôi chơi gần bẫy lò xo.

Che nhà sao cho không bị loài gặm nhấm vô

Dán các mối và lỗ bên trong và ngoài nhà nào có đường kính to hơn ¼ phân Anh (in) với bất cứ các loại vật liệu sau đây: xi-măng, lưới bằng kim loại nhẹ, lưới kẽm, vải bằng đồng ngũ kim, len thép, chất bít, bột giã nở, hoặc các loại để bít lỗ.

Chùi sạch nơi loài gặm nhấm làm ô nhiễm hoặc nằm chết

Chùi thật kỹ khu vực có dấu hiệu của loài gặm nhấm để giảm bớt bị mầm bệnh và bệnh nhiễm. Khi chùi, điều quan trọng là quý vị đừng làm cho bụi bay khi quét hoặc khi hút phân, nước tiểu, hoặc vật chúng dùng để trú ẩn.

Chùi bề mặt bị ô nhiễm

- Mang bao tay cao su, bằng latex, nhựa, hoặc nitril nếu phải sờ xác loài gặm nhấm, bẫy, hoặc phân của chúng.
- Xịt lên nước tiểu hoặc phân của loài gặm nhấm bằng chất khử trùng hoặc pha dung dịch clo 1:10 (1 phần chất tẩy và 10 phần nước) cho đến khi ướt hoàn toàn. Dùng giấy chùi tay để thấm nước tiểu và hốt phân, bỏ giấy vào thùng đập nắp kín và để bên ngoài nhà.
- Đừng hút bụi hoặc quét nước tiểu, phân, hoặc bề mặt bị ô nhiễm trừ khi đã khử trùng rồi.
- Sau khi đã hốt phân và chùi nước tiểu, khử trùng các đồ vật nào có thể bị ô nhiễm.

Hốt xác chết của loài gặm nhấm

- Kiểm tra bẫy thường xuyên.
- Xịt chất khử trùng hoặc dung dịch clo lên xác của loài gặm nhấm.
- Mang bao tay, kéo xác ra khỏi bẫy bằng cách đỡ thanh có lò xo và để xác rơi vào bít nhựa hoặc bỏ toàn bộ cái bẫy có chứa xác con vật vào bít nhựa, và cột bít lại. Sau đó, bỏ bít này vào một bít thứ hai và cột bít lại. Bỏ ngay con vật vào hai bít cột kín.
- Gỡ bao tay, rửa thật kỹ bàn tay với xà bông và nước (hoặc dùng gel chà tay không nước, có chứa chất cồn khi không có xà bông và nước, và nếu thấy tay không bị dơ).
- Nếu muốn dùng lại bẫy, khử trùng bẫy bằng cách ngâm và chùi trong chất khử trùng hoặc dung dịch clo, rồi sau đó rửa nước thật kỹ.
- Tiếp tục đặt bẫy thêm một tuần nữa sau lần cuối bắt được loài gặm nhấm.
- Nếu vẫn còn thấy loài gặm nhấm, nên liên lạc với chuyên viên trị giống vật ăn hại để họ giúp đỡ.

Trị Loài Gặm Nhấm Sau Cơn Bão và Lũ Lụt

(tiếp theo trang trước)

Có thể bị bệnh nhiễm từ loài gặm nhấm trong khu vực bị bão Katrina

Bảng dưới đây cung cấp danh sách của các bệnh nhiễm có thể bị do ảnh hưởng của bão Katrina (Louisiana, Mississippi, và Alabama). Nhiều loại bệnh nhiễm này rất hiếm. Tuy nhiên, các cư dân trong khu vực bị ảnh hưởng nên biết rằng các loài gặm nhấm có thể tìm nơi trú ẩn trong nhà sau cơn hoạn nạn. Cư dân trở lại nhà của mình nên cẩn thận khi chùi nước tiểu, phân và các đồ vật chúng dùng để trú ẩn, và cố gắng giảm bớt sự lan truyền bằng cách bỏ đi các nguồn thức ăn và nơi trú ẩn như ghi bên trên.

Bảng. Có thể bị bệnh nhiễm từ loài gặm nhấm trong khu vực bị bão Katrina

Bệnh nhiễm	Ổ chứa loài gặm nhấm	Phương thức truyền bệnh	Thông tin phụ trợ
Bệnh do Leptospira	Loài gặm nhấm và các thú vật khác	Nuốt nước và thức ăn bị ô nhiễm; da hoặc niêm mạc thực quản tiếp xúc với nước và đất bị ô nhiễm từ nước tiểu của thú vật bị nhiễm bệnh.	<ul style="list-style-type: none">• www.cdc.gov/ncidod/dbmd/diseaseinfo/leptospirosis_g.htm• www.bt.cdc.gov/disasters/hurricanes/katrina/leptofaqs.asp
Viêm màng não đám rối mạch limphô bào (Lymphocytic Choriomeningitis, hay LCM)	Chuột trong nhà	Hít vào, chạm vào màng nhầy, hoặc nuốt bụi hoặc thức ăn bị ô nhiễm với chất tiết/chất thải của loài gặm nhấm; và lâu lâu bị sưng vì bị cắn/đốt.	<ul style="list-style-type: none">• www.cdc.gov/ncidod/dvrd/spb/mnpages/dispages/lcmv.htm
Hội chứng hô hấp cấp tính do Hantavirus (Hantavirus pulmonary syndrome, hay HPS)	Chuột bông, chuột gạo, và chuột chân trắng (www.cdc.gov/ncidod/diseases/hanta/hps/noframes/rodents.htm) trong vùng bị ảnh hưởng	Hít vào, chạm vào màng nhầy, hoặc nuốt bụi hoặc thức ăn bị ô nhiễm với chất tiết/chất thải của loài gặm nhấm; và lâu lâu bị sưng vì bị cắn/đốt.	<ul style="list-style-type: none">• www.cdc.gov/hantavirus
Bệnh sốt Rickettsia truyền do chuột	Chuột cống	Hít bụi khí và phân của ngoại ký sinh trùng; bị cắn/đốt từ rận hoặc ve bị nhiễm; hoặc bị trầy và nhiễm qua da bởi ngoại ký sinh trùng hoặc phân ô nhiễm.	<ul style="list-style-type: none">• www2.ncid.cdc.gov/travel/yb/utills/ybGet.asp?section=dis&obj=rickettsial.htm
Sốt vì bị chuột cắn	Chuột cống và có thể chuột nhắt	Thương tích vì bị cắn/đốt hoặc trầy; nuốt thức ăn, nước, hoặc sữa bị ô nhiễm với phân chuột cống.	<ul style="list-style-type: none">• www.cdc.gov/ncidod/dbmd/diseaseinfo/ratbitefever_g.htm
Bệnh đậu do Rickettsia	Chuột cống và chuột nhắt	Bị cắn từ ve bị bệnh nhiễm.	<ul style="list-style-type: none">• www2.ncid.cdc.gov/travel/yb/utills/ybGet.asp?section=dis&obj=rickettsial.htm
Bệnh khuẩn Salmonella	Chuột cống và chuột nhắt	Nuốt phải phân khi tiếp xúc với loài gặm nhấm, phân, hoặc chỗ ngủ.	<ul style="list-style-type: none">• www.cdc.gov/ncidod/dbmd/diseaseinfo/salmonellosis_g.htm

Tài liệu tham khảo

1. Hiệp Hội Sức Khỏe Thế Giới. Trị Loài Gặm Nhấm trong tình cảnh hoạn nạn. Có sẵn tại URL: http://w3.whosea.org/en/Section23/Section1108/Section1835/Section1864_8625.htm.

For more information, visit www.bt.cdc.gov/disasters/hurricanes, or call CDC at 800-CDC-INFO (English and Spanish) or 888-232-6348 (TTY).

Ngày 16 tháng Chín, 2005

Trang 3 trên 3